

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Werken aan veiligheid en rechtvaardigheid in Caribisch Nederland

De JenV beleidsagenda 2021-2025 voor Caribisch Nederland

ken aan veiligheid en rechtvaardighe
bisch Nederland Werken aan veilighe
tvaardigheid in Caribisch Nederland
gheid en rechtvaardigheid in Caribisc
ken aan veiligheid en rechtvaardighe
bisch Nederland Werken aan veilighe
tvaardigheid in Caribisch Nederland
gheid en rechtvaardigheid in Caribisc
ken aan veiligheid en rechtvaardighe

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Terugblik: mijlpalen de afgelopen vijf jaar	5
3. Vooruitblik: vier speerpunten	8
1. Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit	8
2. Grensbewaking en migratie	11
3. Resocialisatie, re-integratie en jeugdbeleid	13
4. Crisisbeheersing	15
4. Randvoorwaarden	17

1. Inleiding

De verantwoordelijkheid van het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) strekt zich ook uit tot Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba). De eilanden hebben unieke kenmerken, die vragen om een gelijkwaardig maar tegelijkertijd toegespitst beleid dat rekening houdt met deze kenmerken.

De kleinschaligheid, de geografische ligging en de fysieke afstand tussen de Bovenwindse eilanden Sint Eustatius en Saba en het Benedenwindse eiland Bonaire hebben gevolgen voor de sociale, economische en culturele structuren op de eilanden. Daarbij komt nog de nabijheid van Venezuela bij Bonaire met hieraan gekoppeld de geopolitieke aspecten, de internationale havens en luchthaven en de ligging van Sint Eustatius en Saba in het orkaangebied. De COVID-19 pandemie heeft opnieuw laten zien hoe kwetsbaar en afhankelijk de eilanden zijn, niet alleen qua zorg maar ook met betrekking tot logistiek en connectiviteit. De kenmerken van de eilanden hebben gevolgen voor de beleidsontwikkeling en de taakuitvoering van de organisaties die zijn belast met de JenV dossiers. Bovendien vraagt het om bijzondere, brede inzetbaarheid, flexibiliteit en creativiteit van diegenen die werkzaam zijn op de beleidsterreinen van JenV in Caribisch Nederland.

De missie van het ministerie van JenV is om de komende jaren te (blijven) werken aan **veiligheid en rechtvaardigheid** in Caribisch Nederland. Vanzelfsprekend werkt het ministerie nauw samen met andere ministeries op specifieke dossiers. De kaders worden gevormd door nationale, regionale en internationale afspraken en wet- en regelgeving. Er is een nauwe samenwerking met de ketenpartners in Caribisch Nederland bij nieuwe beleidsvorming en nieuwe wet- en regelgeving, zodat de verbinding tussen beleid en uitvoering is geborgd.

In deze beleidsagenda wordt uiteengezet hoe wij de komende jaren aan de missie verder werken. Zo zal er naast de reguliere inzet op de verschillende beleidsterreinen van JenV een focus komen op vier punten. Deze punten zijn op basis van gezamenlijke ervaringen, rapporten en onderzoeken geïdentificeerd als onderwerpen die extra aandacht verdienen. Deze speerpunten zijn:

1. Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

2. Grensbewaking en migratie

3. Resocialisatie, re-integratie en jeugdbeleid

4. Crisisbeheersing

Na een korte *terugblik* over wat er al is bereikt, volgt er een *voorblik* toegespitst op deze speerpunten. Daarna wordt ingegaan op *randvoorwaarden* die nodig zijn voor het realiseren van de ambities.

2. Terugblik: mijlpalen de afgelopen vijf jaar

De vorige beleidsagenda reikte van 2016 tot en met 2020.¹ De justitie- en veiligheidsketen in Caribisch Nederland (CN) heeft zich in deze periode verder ontwikkeld. Er is hard gewerkt aan het op orde krijgen van de basis van de organisaties en de processen en aan het verkrijgen van een goed veiligheidsbeeld.

Van een goed beeld naar gerichte aanpak

Het zicht op de aard en omvang van verschillende vormen van criminaliteit in CN is de afgelopen jaren verbeterd. In opdracht van het Openbaar Ministerie BES is de aard en de omvang van criminaliteit beschreven in het in december 2018 gepubliceerde Veiligheidsbeeld BES.² Tevens is in 2018 het WODC-rapport National Risk Assessment (NRA) witwassen en terrorisme financiering BES op aanvraag van het ministerie van Financiën en van JenV opgeleverd.³

Met het WODC-rapport over *good practices* voor rechtshandhaving en veiligheid 'Hoe doen de Buren dat?' is meer inzicht gekregen hoe nabijgelegen Caribische eilanden (British Virgin Islands, Guadeloupe en American Virgin Islands) omgaan met vraagstukken naar de organisatie van de rechtstaat en enkele specifieke thema's zoals jeugdstrafrecht, detentie, toegang tot het recht, crisisbeheersing en grensbewaking.⁴

Met deze rapporten als basis, is gericht toegewerkt naar een versterkte aanpak voor Caribisch Nederland op onder andere witwassen, mensenhandel en mensensmokkel, drugscriminaliteit en grensbewaking. Zo is er in juni 2019 een convenant witwassen gelanceerd, waarin aandacht uitgaat naar de versterking van de aanpak door middel van aanscherping van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme BES en vergroting van de informatiepositie, kennis en capaciteit met betrekking tot de aanpak van financieel-economische en ondermijnende criminaliteit.⁵

In juli 2017 is een integraal plan van aanpak mensenhandel en mensensmokkel opgesteld voor Caribisch Nederland met hierin aandacht voor slachtoffers, preventie, en strafrechtelijke en bestuurlijke aanpak. Naar aanleiding van de evaluatie van het Memorandum of Understanding (MoU) van samenwerking ter voorkoming en bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel in 2018 zijn hernieuwde afspraken gemaakt over de samenwerking binnen het Koninkrijk op deze dossiers.⁶

Basis op orde

De JenV-diensten werkten aan het beter organiseren van 'de basis op orde', wat heeft geresulteerd in aanpassingen van de organisatiestructuren van enkele organisaties, via (concept) Organisatie & Formatie rapporten van het Korps Politie CN (KPCN), het Brandweer korps CN (BKCN), de Voogdijraad CN en de Justitiële Inrichting Caribisch Nederland (JICN). Daarnaast is voor de Stichting Reclassering CN (SRCN) een directe subsidierelatie met JenV ingericht.

Naast verbeteringen *binnen* de individuele organisaties, is ook geïnvesteerd in de samenwerking *tussen* de organisaties binnen de keten. Extra tijdelijke beleidscapaciteit is voor de BES-diensten beschikbaar gesteld, zowel voor de strafrechtketen als voor de vreemdelingenketen. Dit heeft geresulteerd in betere procesbeschrijvingen binnen de organisaties, maar vooral in concrete werkafspraken tussen de diensten in de strafrechtketen. Zo hebben het KPCN, de Koninklijke Marechaussee (KMar) en de Immigratiedienst Caribisch Nederland (IND-CN) een convenant gesloten waarin werkafspraken zijn opgenomen om elkaar beter te ondersteunen in de uitvoering van het vreemdelingtoezicht op Bonaire. Ook is de samenwerking

¹ Kamerstukken II, 2016/17, 31568, nr. 181.

² 'Veiligheidsbeeld BES 2018' Kamerstukken II, 2018/19 35000-IV, nr. 42.

³ Kamerstukken II, 2018/19, 31477, nr. 28.

⁴ Kamerstukken II, 2019/20, 31568, nr. 215.

⁵ Kamerstukken II, 2018/19, 31447, nr. 41.

⁶ Zie Kamerstukken II, 2019/20, 28638, nr.180 voor toelichting over het MoU.

van de JenV-diensten met de openbare lichamen van de drie eilanden verbeterd. De openbare lichamen nemen nu standaard deel aan het strategisch overleg met de JenV-diensten, zowel in de strafrecht- als in de vreemdelingenketen. Ook is de inzet van de buitengewoon agenten van politie (Bavpol) in Caribisch Nederland versterkt en aanzienlijk uitgebreid.

Op het terrein van de informatie-uitwisseling zijn ook de nodige stappen gezet. Er zijn stappenplannen opgesteld om de informatie-uitwisseling via de ICT-systemen van de uitvoeringsdiensten te verbeteren in zowel de strafrecht- als de vreemdelingenketen. Dit heeft geleid tot versnelde afhandeling van zaken en nauwere samenwerking tussen diensten onderling. Daarnaast zijn vorderingen gemaakt in de beschikbaarheid van strategische managementinformatie. Zo is gewerkt aan het inrichten van structurele cijfermatige informatie uit de strafrechtketen en de vreemdelingenketen, zodat beter inzicht in doorlooptijden is ontstaan. Ook is een traject in gang gezet om cijfermatige informatie over detentierecdiven in CN te verkrijgen. Binnen de ICT-systemen is ook een vreemdelingenmodule ingericht om een beter beeld te krijgen van toezicht op illegaal verblijf met deelname van de KPCN, de KMar, de JICN en in de toekomst ook de IND. Al deze projecten helpen bij het beter inrichten van de werkprocessen binnen en tussen de diensten en leveren informatie op over ontwikkelingen en trends ten behoeve van verdere beleidsontwikkeling.

Regionale samenwerking

Door de BES-diensten is verder geïnvesteerd in de samenwerking in de Caribische regio. Alle organisaties in het justitiedomein hebben inmiddels actieve samenwerkingsverbanden opgezet met hun zusterorganisaties binnen het Koninkrijk. Soms is de samenwerking geformaliseerd in rijkswetten (OM, Hof en politie) en onderlinge regelingen (toelatingsorganisaties, grensdiensten en gevangnissen), in andere gevallen in protocollen (reclasseringsdiensten) en *Memoranda of Understanding* (brandweerkorpsen). De samenwerking met organisaties in de regio blijkt zeer waardevol: het onderling delen van expertise en capaciteit is voor Caribisch Nederland van groot belang.

De afgelopen jaren is op ministersniveau, in het Justitieel Vierpartijen Overleg (JVO), ingezet op verbetering van de samenwerking met Aruba, Curaçao en Sint Maarten op verschillende terreinen zoals de bescherming van persoonsgegevens, informatie-uitwisseling, mensenhandel en -smokkel, vreemdelingenbeleid, grensbewaking en recent ook herstelrecht. Met dank aan het samenwerkingsverband tussen de uitvoeringsdiensten in de landen, is op 1 oktober 2018 een nulmeting voor de maritieme- en luchtgrens opgesteld voor de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Sinds juli 2019 wordt de Tweede Kamer over de resultaten van het JVO geïnformeerd.⁷

En verder...

Omvangrijke trajecten die de afgelopen jaren zijn afgerond in Caribisch Nederland, zijn de invoering van het jeugdstrafrecht per 1 augustus 2020, de uitbreiding van de taakuitoefening van het Schadefonds Geweldsmisdrijven tot Caribisch Nederland per 1 april 2019, de overval-regeling per 1 april 2019, en de verhuizing van de gevangenis naar de nieuwbouwlocatie in Bonaire per november 2018. Ook is er een traject ingezet tot versterking van de resocialisatie en re-integratie in en na detentie.

Op het terrein van criminaliteitspreventie is de afgelopen jaren vanuit de aanpak tegen zogeheten High Impact Crimes ingezet op inbraakpreventie. Ook is ingezet op preventieve justitiële gedragsinterventies zoals 'Alleen jij bepaalt wie je bent', dat inmiddels actief is op alle drie de eilanden, en 'het leerorkest' op Bonaire. Daarnaast werken het OM en de politie nauw samen met het openbaar lichaam Bonaire in het Eilandelijke Platform Criminaliteitsbeheersing, een vorm van publiek-private samenwerking.

De gevolgen van de orkanen op de bovenwindse eilanden in 2017 waren enorm en deden niet alleen een groot beroep op het weerstandsvermogen van de bevolking, maar ook op het bestuur ter plaatse. Uit het rapport van de Inspectie JenV bleek dat de crisisorganisaties van Sint Eustatius en Saba ter plekke naar

⁷ Kamerstukken II 2019/20, 35300-IV, nr. 9; Kamerstukken II 2019/20 35300-IV, nr. 48; Kamerstukken 2019/20, 25300-IV, nr. 72; Kamerstukken 2020-2021 35570-IV, nr. 33.

behoren functioneerden, maar dat in termen van coördinatie winst was te behalen.⁸ De aanbevelingen van de Inspectie JenV zijn opgepakt. Zo heeft de waarnemend Rijksvertegenwoordiger het “Coördinatieplan boveneilandelijke rampenbestrijding en crisisbeheersing Bonaire, Sint Eustatius en Saba” vastgesteld in januari 2020, de portofoons voor de hulpdiensten van de openbare lichamen zijn vervangen en het brandweerkorps op Bonaire heeft de beschikking gekregen over een containerkantoor dat gebruikt kan worden als commandopost op de plaats van een incident. Daarnaast is, gecoördineerd door JenV en in samenwerking met de betrokken departementen, de openbare lichamen en de waarnemend Rijksvertegenwoordiger, het ‘Handboek crisisbeheersing voor de Caribische delen van het Koninkrijk’ opgeleverd in juni 2020. Ook is een procesbeschrijving opgesteld voor het aanvragen van bijstand door de openbare lichamen en Aruba, Curaçao en Sint Maarten en zijn er Bestuurlijke netwerkkaarten opgesteld waarin de verantwoordelijkheden en verplichtingen in tijden van crisis zijn omschreven.⁹ Met deze opvolging van de aanbevelingen van de Inspectie zijn goede stappen gezet om te komen tot een robuuste organisatie voor rampenbestrijding en crisisbeheersing in Caribisch Nederland.

Geconcludeerd mag worden dat er veel werk is verzet op het beleidsterrein van JenV in Caribisch Nederland. Vanuit een basis die steeds beter op orde is, zal met een focus op de vier speerpunten en de randvoorwaarden, verder gewerkt worden aan het optimaliseren van de veiligheid en rechtvaardigheid in Caribisch Nederland.

⁸ Kamerstukken II, 2018/19 31568, nr. 208.

⁹ <https://www.ifv.nl/kennisplein/Paginas/bestuurlijke-netwerkkaarten-crisisbeheersing.aspx>

3. Vooruitblik: vier speerpunten

1. Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

Als het gaat om georganiseerde en ondermijnende criminaliteit in Caribisch Nederland zal in het bijzonder worden ingezet op de bestrijding van witwassen, versterking van de informatie-uitwisseling en de grensbewaking (zie ook volgende speerpunt). In het kader van *upstream disruption* zal door de KMar in samenwerking met ketenpartners aandacht uitgaan naar het vergroten van de informatiepositie ten aanzien van ondermijnende criminaliteit op onder andere de luchthaven van Bonaire.

De aanpak van ondermijning is inmiddels geprioriteerd en zal de komende vijf jaar worden geïntensiveerd. De oprichting van een DG Ondermijning binnen het ministerie van Justitie en Veiligheid, waar de coördinatie van de aanpak van ondermijning inclusief de verbetering van de regie op afpakken en de aanpak van witwassen is belegd, zal ook een integrale aanpak van ondermijning in Caribisch Nederland ten goede komen. Daarnaast wordt ingezet op het versterken van de bestuurlijke aanpak en op de integriteit van de openbare lichamen.

Witwassen en financieel recherchen

Uit het Veiligheidsbeeld BES 2018 en de NRA witwassen en terrorismefinanciering BES 2018 blijkt dat Caribisch Nederland aantrekkelijk is voor witwassen, vooral voor partijen uit Nederland.¹⁰ Dit heeft onder meer te maken met de verscheidenheid aan investeringsmogelijkheden, de ligging van de eilanden in de Caribische regio, de groei aan kapitaalkrachtige investeringen sinds 2010, en de bestaande cash economie. Daarbij komt dat de huidige wetgeving en controlemogelijkheden ontoereikend zijn. Ook behoeft de kennis van witwassignalen van sommige meldingsplichtige instanties verbetering.

Overige risico's die zijn benoemd in deze rapporten zijn witwassen via vastgoed, het gebruik van underground banking om geld internationaal te verplaatsen, het gebruik van cash voor de aanschaf van materialen zoals auto's en bouwmaterialen en witwassen via kansspelen.

Sinds 2019 is een start gemaakt met het verminderen van deze risico's. Zo is de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme BES gewijzigd om onder meer het toezicht op notarissen en advocaten te verbeteren. Deze wijziging treedt 1 juli 2021 in werking. Voor opsporingsdiensten in Caribisch Nederland wordt een opleidingstraject gestart, gericht op financieel-economische kennis en voorziet het nieuwe inrichtingsplan van KPCN op versterking van de financieel-economische recherche-capaciteit van het korps. Tevens wordt de samenwerking met de FIOD, FIU en Belastingdienst Caribisch Nederland geïntensiveerd en wordt het witwasbewustzijn van meldingsplichtige instanties verder ontwikkeld.

Daarnaast is het OM BES versterkt, met onder meer een officier van justitie specifiek voor witwas zaken. Vanuit het OM BES zal in 2021 een integraal plan worden opgesteld, gericht op het voorkomen en bestrijden van witwassen en het creëren van (meer) controlemomenten en de versterking van bestuurlijke weerbaarheid bijvoorbeeld bij het verstrekken van subsidies, overheidsopdrachten en vergunningen en door middel van integriteitsbeleid. Ook het kansspeldossier is een aandachtspunt voor het OM BES. Daarnaast zal JenV de openbare lichamen ondersteunen bij het verkennen van de benodigde stappen om bestuursrechtelijk toezicht en handhaving op de kansspelsector beter op orde te krijgen.

Het notariaat is een belangrijke melder van ongebruikelijke transacties in de vastgoedsector. Een aandachtspunt voor Sint Eustatius en Saba is dat de notariële dienstverlening momenteel door Sint Maartense dienstverleners plaatsvindt en deze transacties niet onder BES-wetgeving vallen. Deze wijze van

¹⁰ Kamerstukken II, 2018/19, 31477, nr. 28; 'Veiligheidsbeeld BES 2018' Kamerstukken II, 2018/19 35000-IV, nr. 42.

dienstverlening is daardoor kwetsbaar (want minder zicht) en het levert bovendien problemen op voor het waarborgen van de toegang tot het recht (zie hieronder meer). Gewerkt zal daarom worden aan het anders inrichten van deze dienstverlening, waarbij het uitgangspunt zal zijn dat notarisdiensten op alle BES-eilanden op grond van BES-wetgeving worden verricht.

Medio 2021 wordt de geactualiseerde versie van de NRA BES gepubliceerd, waar wederom lessen uit geleerd zullen worden en acties uit zullen voortkomen.

Preventie

Effectief tegengaan van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit vraagt naast repressie ook om preventie. De komende periode wordt daarom ingezet op zowel dadergerichte als slachtoffergerichte preventie. De uitwerking daarvan gebeurt in nauwe samenwerking met partners in het sociaal domein, de zorg en het justitiedomein en door publiek- private samenwerking.

Regionale steun en samenwerking

Het effectief tegengaan van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit in Caribisch Nederland vergt daarnaast een Koninkrijksbrede aanpak. Zo is intensieve samenwerking op preventie cruciaal in de aanpak van fenomenen als ondermijning en geweld en zal er worden ingezet op nauwere samenwerking met de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

Ook zal het regionaal aanwezige Recherche samenwerkingsteam (RST) dat actief is in alle Caribische delen van het Koninkrijk, zich blijven inzetten voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit en voor financiële opsporing in CN. Zo is er binnen KPCN een gezamenlijk decentraal team ingericht, gelijk aan een dergelijke inrichting in Aruba, Curaçao en Sint Maarten. In dit gezamenlijke team zijn medewerkers van het korps en medewerkers van het RST werkzaam. Samen vormen zij een (combi) team, dat zich primair richt op de bestrijding van misdrijven die een ernstige inbreuk maken op de rechtsorde.

Naast de decentrale combi-teams werkt het RST ook met centrale teams. De centrale teams van het RST staan in nauw contact met de politiekorpsen, waaronder KPCN, ten behoeve van een verbinding tussen transnationale criminaliteit en het bestrijden van rechtsorde schokkende criminaliteit. Dit betreft mede de aanpak van ondermijning en corruptie.

Vanuit het interinsulaire informatie coördinatiepunt, gefaciliteerd door het RST, wordt gericht internationale informatie ontsloten, ten behoeve van de inzet van de korpsen, waaronder KPCN, en de centrale RST-teams. Bij het ontsluiten van internationale informatie zijn medewerkers van de politiekorpsen nauw betrokken, waardoor de informatie direct bruikbaar wordt voor onderzoeken. Dit betreft mede de onderzoeken voor Caribisch Nederland. In 2021 zal een verdieping van deze samenwerking plaatsvinden.

Onlangs is door de Rijksministerraad een reactie uitgebracht op het rapport 'Veiligheid en rechtsorde in het Caribisch gebied' van de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV).¹¹ Ook daarin wordt het belang benadrukt van een regionale aanpak van (onder meer) ondermijnende criminaliteit.

Cybercrime

De aanpak van cybercrime en digitale criminaliteit krijgt de komende jaren aandacht van het KPCN. KPCN heeft onlangs een team cyber/digitaal ingericht, waaraan twee specialisten vanuit de Nederlandse politie meedoen om dit mede vorm te geven. Daarnaast is er een samenwerking met publiek-private partijen gestart om te komen tot een cybernetwerk in Caribisch Nederland. Als doelstellingen worden benoemd: kennisuitwisseling, barrière vorming en de verbetering van de weerbaarheid van de vitale infrastructuur.

Bestuurlijke aanpak

Stijgende bewustwording van ondermijnende criminaliteit komt het zicht op de aard, ernst en omvang van ondermijning ten goede. Een adequate infrastructuur voor bestuurlijke informatie-uitwisseling ten

¹¹ Kamerstukken II 2020/21, 35570 IV, nr. 34.

aanzien van een criminele omgeving helpt om dit zicht te verbeteren en is van grote toegevoegde waarde voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit.

In Caribisch Nederland hebben de drie openbare lichamen en KPCN, OM, de douane en de KMar een eerste aanzet gedaan om de mogelijkheden te onderzoeken voor het opzetten van een RIEC CN. De verdere verkenning zal vanaf 2021 voor een stuurgroep RIEC-CN uitgevoerd worden door een kwartiermaker in samenwerking met het hoofd Landelijk Informatie- en Expertisecentrum (LIEC). Vanuit JenV worden de ontwikkelingen in Caribisch Nederland ondersteund door het bekostigen van deze kwartiermaker, wiens eindrapport moet leiden tot een voorstel om het RIEC-CN te realiseren. Onderdeel daarvan is ook om de bestaande wettelijke mogelijkheden voor gegevensverwerking en informatiedeling te verkennen.

Ook wordt er al enige tijd gewerkt aan een Bibob-variant voor Caribisch Nederland.¹² Hiertoe is een pilot vormgegeven door de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, KPCN, het OM BES en JenV. De pilot krijgt in 2021 zijn vervolg en is gericht op het verkennen van praktische oplossingen om de informatiepositie van de openbare lichamen ten opzichte van vergunningaanvragers te versterken, en om advies uit te brengen over de vraag of aanvullende regelgeving vereist is.

Bestuurlijke bevoegdheden vormen een ander belangrijk onderdeel van de bestuurlijke aanpak. De gezaghebbers van de openbare lichamen zullen de komende jaren (op hun verzoek) een aantal extra bevoegdheden krijgen. Zo zal de Opiumwet 1960 BES worden aangepast om voor de gezaghebbers de bevoegdheid te creëren om drugsbanden te sluiten. Daarnaast wordt gewerkt aan aanpassingen van de Wet openbare lichamen BES (WolBES). Hiermee krijgen de gezaghebbers ter handhaving van de openbare orde de bevoegdheid om een gebiedsverbod, groepsverbod en meldplicht op te leggen. Ook krijgt de eilandsraad de bevoegdheid om bij verordening te bepalen voor welke gedragingen die kunnen leiden tot overlast in de openbare ruimte een bestuurlijke boete kan worden opgelegd.

Integriteit

Het waarborgen van de integriteit van de overheid is ook een prioriteit voor CN. Medio 2020 zijn er daarom twee onderzoekers van de rijksrecherche voor de duur van drie jaar naar Caribisch Nederland uitgezonden.

Burgers en overheidsmedewerkers moeten misstanden gemakkelijk kunnen melden en hierbij beschermd worden. Daarom zullen BZK en JenV verkennen wat de mogelijkheden zijn om melders, oftewel klokkenluiders, in CN beter te beschermen.

- **De aanpak van witwassen krijgt prioriteit door middel van de aanscherping van wetgeving, versterkt toezicht, controle en signaleren van ongebruikelijke transacties, regionale researchesamenwerking en de opleiding van financieel onderzoekers.**
- **Om de weerbaarheid van de overheid en de aanpak van ondermijnende criminaliteit te vergroten wordt de bestuurlijke aanpak uitgebreid, waarbij aandacht is voor signalering, informatie-coördinatie (kwartiermaker RIEC), aanvullende bestuurlijke bevoegdheden en integriteit.**

¹² Wet Bibob staat voor Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur.

Bij brief van 14 december 2020 is de Tweede Kamer hierover geïnformeerd, zie Kamerstukken II 2020/21, 35 152, nr. 10.

2. Grensbewaking en migratie

Migratie

De problematiek in Venezuela, met migratie daarvandaan tot gevolg, legt druk op de grensbewaking van Bonaire. Deze uitdagingen vereisen samenwerking op verschillende niveaus en een extra inzet van capaciteit. De JenV-diensten en Defensie hebben in nauwe samenwerking met het openbaar lichaam Bonaire scenario's uitgewerkt mocht de situatie in de regio leiden tot een hoge instroom van migranten, in de eerste plaats uit Venezuela. Processen zijn afgestemd op identificatie en registratie, opvang en verblijfsstatus en eventueel de terugkeer naar het land van herkomst.

JenV zal het traject tot aanpassing van de Wet toelating en uitzetting BES voortzetten, in nauwe samenwerking met de ketenpartners. De inzet hierbij is erop gericht om samenwerking tussen de ketenpartners en handhaving te bevorderen en goed aan te sluiten bij de uitvoeringspraktijk op de eilanden. Om beter zicht te hebben op de toekomstige ontwikkelingen, is conform de aanbeveling van de Raad voor de Rechtshandhaving een samenwerking gestart met de openbare lichamen tot het opstellen van visie-documenten per eiland.¹³ Ontwikkelingen zoals bevolkingstoename, diversifiëren van de economische sector, en groei van toerisme houden immers nauw verband met het te voeren migratiebeleid per eiland.

Om migratie vraagstukken goed aan te pakken speelt integrale samenwerking een centrale rol. Daarbij gaat het om samenwerking tussen partners in de ketens, tussen Bonaire en de bovenwindse eilanden, tussen de BES- en Europees Nederlandse-diensten, en tussen de BES-eilanden en de landen in de regio. Om de ketensamenwerking in de vreemdelingenketen verder te ontwikkelen heeft JenV financiële middelen beschikbaar gesteld voor het aanstellen van een ketenregisseur bij de IND-CN. Primaire taak van deze medewerker is de beleidsontwikkeling een push te geven door de samenwerking tussen de ketenpartners te stimuleren en de informatie-uitwisseling vorm te geven in concrete procesafspraken.

Lucht- en zeegrens

Voor grensbewaking worden de werkzaamheden tot het beter inrichten van signaleringen aan de grens voortgezet. Een onderdeel hiervan is de versterkte samenwerking met de landen binnen het Koninkrijk door middel van het organiseren van informatie-uitwisseling over ongewenste personen, *overstay* en *watchlists*. Het inrichten van Advanced Passenger Information (API) systeem BES, is zo goed als gereed. Op de langere termijn zal gekeken worden naar de mogelijkheden voor het invoeren van wetgeving voor Caribisch Nederland ten aanzien van het gebruik van passagiersgegevens (PNR-gegevens) voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken en vervolgen van terroristische misdrijven en ernstige criminaliteit.

De Kustwacht voor het Koninkrijk der Nederlanden in het Caribisch Gebied (KWCARIB) heeft de afgelopen jaren meer geïnvesteerd in criminaliteitsbestrijding, met name de aanpak van drugshandel, wapenhandel en mensensmokkel. De inzet van de Kustwacht wordt nader omschreven in het Justitieel Beleidsplan Kustwacht. De komende periode worden trajecten voor de aanschaf van nieuwe radars voortgezet en de vervanging van de walradarketen op de benedenwindse eilanden wordt naar verwachting eind 2021 afgerond. Conform het lange termijnplan materieel van de KWCARIB volgt vanaf 2023 een uitbreiding van die walradarketen op de bovenwinden. In 2021 zal gestart worden met de realisatie van een aanlegsteiger voor de boten van het multidisciplinaire initiatief op Bonaire, de zogeheten Multidisciplinaire Maritieme Hub Bonaire. Hierin werken de ketenpartners KMAR, KPCN, Douane CN en KWCARIB op en rond Bonaire samen in maritiem toezicht, opsporing en grensbewaking.

¹³ Kamerstukken II 2017/18, 31568 nr. 195.

Kwetsbare groepen

De aanpak van mensenhandel en mensensmokkel in Caribisch Nederland is al langer een prioriteit en dit zal zo blijven. De komende jaren zal, in lijn met de aanbeveling van de Raad voor de Rechtshandhaving¹⁴, ingezet worden op de ketenbrede implementatie van het themaregister mensenhandel. Ook krijgt de deskundigheidsbevordering van professionals op de verschillende vormen van mensenhandel nadrukkelijk de aandacht.

Tot slot zal de problematiek rondom (internationale) kinderonvoering verder aandacht krijgen, wat uiteraard gerelateerd is aan de verbetering van signaleringen aan de grens. De invulling van de rol van de Centrale Autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden in Caribisch Nederland, een taak die momenteel is ondergebracht bij de Voogdijraad CN, zal worden versterkt.

- **Grensbewaking op land en zee wordt geïntensiveerd door middel van uitbreiding van regionale signaleringen, de invoering van een API-systeem voor CN en bestendinging van de Kustwacht-inzet. Daarbij is oog voor kwetsbare groepen.**
- **Voor toekomstbestendig migratiebeleid voor Caribisch Nederland wordt wetgeving *up to date* gemaakt en wordt er per eiland een visiedocument opgesteld.**

¹⁴ Kamerstukken II, 2019/20, 28638, nr.180.

3. Resocialisatie, re-integratie en jeugdbeleid

Binnen het traject 'veranderende sanctietoepassing CN' zijn diverse stappen gezet richting een sanctietoepassing met oog voor het veroorzaakte leed bij slachtoffers, nabestaanden en de samenleving. Daarnaast moet recidive voorkomen worden. Een belangrijk beoogd effect van de maatregelen is het terugdringen van de instroom in de JICN en het bevorderen van de uitstroom vanuit de JICN naar de maatschappij.

Actieve detentie met re-integratiemogelijkheden

Om recidive te beperken is actieve detentie het uitgangspunt. Justitiabelen krijgen meer verantwoordelijkheid voor hun re-integratieproces. Door verantwoordelijkheid te nemen voor re-integratie leert een justitiabele op eigen benen te staan en zelfstandig juiste keuzes te maken. In de JICN wordt een detentie & re-integratiebeleid gevoerd waarbij detentie wordt gezien als onderdeel van iemands levensloop, in plaats van een onderbreking hiervan. Aansluitend op het detentie & re-integratiebeleid binnen de JICN is de reclassering al in een vroeg stadium van de detentieperiode aanwezig om met justitiabelen te werken aan probleembesef, probleeminzicht, verantwoordelijkheid nemen voor gedrag en het vergroten van vaardigheden om de kans op een succesvolle re-integratie in de samenleving te vergroten.

Ingezet wordt op het betrekken van het sociaal netwerk van de justitiabele om bij diens re-integratie te ondersteunen. Familie, vrienden of bijvoorbeeld een (oud-)werkgever kunnen een justitiabele op een positieve manier stimuleren om zijn of haar leven opnieuw in te richten. Ook kunnen zij praktisch ondersteunen, bijvoorbeeld door het aanbieden van (tijdelijk) onderdak na de detentieperiode. Als er op meerdere leefgebieden¹⁵ ingezet moet worden kan ondersteuning worden geboden in de vorm van een persoonsgerichte aanpak waarbij tijdens en na detentie nauw wordt samengewerkt tussen de betrokkenen op de verschillende leefgebieden. Goede werkafspraken – inclusief de borging daarvan – tussen de betrokken organisaties zijn cruciaal.

Oog voor veiligheid

Caribisch Nederland kent van oudsher een strafcultuur waarbij de nadruk op vergelding ligt en minder aandacht wordt besteed aan re-integratie of resocialisatie. Nieuwe maatregelen waarbij de justitiabele en zijn re-integratieproces centraal komen te staan worden daarom zorgvuldig geïntroduceerd in de samenleving. Voorkomen dient te worden dat maatschappelijke onrust ontstaat door de terugkeer van een (ex-)justitiabele in de maatschappij. Er wordt daarom door de justitiële ketenpartners en de openbare lichamen gestreefd naar een zorgvuldige aanpak in de terugkeer van een ex-gedetineerde in de samenleving, om de slagingskans van dit traject te vergroten. Voorbeelden hiervan zijn het betrekken van de openbare lichamen bij resocialisatie en het voornemen om *restorative justice* ook mogelijk te maken bij terugkeer van ex-gedetineerden in de samenleving.

Sint Eustatius en Saba

Er zal speciale aandacht komen voor justitiabelen uit Sint Eustatius en Saba. Het organiseren van een succesvolle re-integratie is lastiger vanwege de 900 km afstand tussen hun woonplaats en Bonaire, waar zij hun gevangenisstraf uitzitten. Voor deze groep zullen extra mogelijkheden worden gecreëerd om contact met hun familie te intensiveren in de laatste fase van detentie. Daarnaast zal de afstemming van resocialisatie en re-integratie tijdens en na detentie goed op elkaar moeten worden afgestemd, en zullen nauwe afspraken gemaakt moeten worden over huisvesting, werk, zorg en het in kaart brengen van hun sociale netwerk.

Er zal worden toegewerkt naar convenanten met de openbare lichamen over nazorg voor ex-gedetineerden. Denk hierbij aan huisvesting, identiteit, werk, zorg, schuldenproblematiek, sociaal vangnet, en aan aandacht voor terugkerende justitiabelen bij wie openbare orde en recidive risico's aanwezig zijn. Afspraken over informatie-uitwisseling en taakverdeling tussen diensten zullen gemaakt moeten

¹⁵ Wonen, zorg, werk, opleiding, schulden en identiteitsbewijs.

worden. Daarnaast zullen werkafspraken gemaakt worden over de verantwoordelijkheidsverdeling bij verlof tijdens detentie, en voor het organiseren van het transport naar Sint Eustatius en Saba.

Forensische zorg

In Caribisch Nederland zijn de mogelijkheden met betrekking tot forensische zorg beperkt. Binnen de JICN is een pilot gestart met als doel het realiseren van beveiligde forensische zorg voor gedetineerden. Gedurende deze pilot wordt onderzocht op welke wijze en in welke hoedanigheid de forensische zorg voor gedetineerden uit Caribisch Nederland na de pilot kan worden voortgezet. Met betrekking tot forensische zorg buiten detentie wordt gezamenlijk met de lokale ketenpartners bezien welke mogelijkheden er zijn.

Jeugdbeleid – preventie, jeugdbescherming en strafrecht

Jeugdbescherming en preventie van jeugdcriminaliteit blijven belangrijke pijlers voor Caribisch Nederland. Voorkomen moet worden dat kwetsbare jongens en meisjes afglijden naar criminaliteit en/of slachtoffer worden van criminaliteit. Vroegsignalering van ernstige gezins- en gedragsproblematiek is hierbij van cruciaal belang, net als het werken aan het vergroten van de weerbaarheid van gezinnen en kinderen door in te zetten op risico- en beschermende factoren en door het bieden van toekomstperspectief. Hiervoor worden meer (gedrags)interventies ingezet voor het bereiken van een grotere impact. In gedragsinterventies, zoals “Alleen jij bepaalt wie je bent” en het Leerorkest, komt meer aandacht voor preventie van onderwerpen zoals kindermishandeling, ronselen, drugsgebruik, sexting en digitale en cybercriminaliteit. Belangrijk in een preventieve aanpak van ondermijnende criminaliteit gericht op het voorkomen van jonge aanwas in de drugscriminaliteit, is het bieden van ondersteuning aan jongeren en ouders bij problemen en het creëren van kansen.

Met ingang van 1 augustus 2020 is het jeugdstrafrecht in Caribisch Nederland daarnaast formeel van kracht geworden. Een aantal uitvoeringsmaatregelen op het terrein van sanctietoepassing voor jeugd is daarop aangepast. De HALT-functie is ondergebracht bij de Voogdijraad, de jeugdreclassering voor wat betreft het toezichtdeel is ondergebracht bij de reclassering en het begeleidingsdeel bij Zorg en Jeugd Caribisch Nederland (ZJCN). Daarnaast is er binnen de JICN een speciale afdeling voor detentie van jeugdigen ingericht.

Er zal de komende jaren aandacht worden besteed aan het verder op pijl brengen van de kwaliteit van de uitvoering van de taken op het gebied van jeugdbescherming en jeugdstrafrecht. Bijzondere aandacht zal ook uitgaan naar de wijze van uitvoering van jeugddetentie en PIJ-maatregelen. De straf moet ook ten dienste staan van resocialisatie.

De ervaringen met de toepassing van het jeugdstrafrecht worden met de betrokken partijen regelmatig geëvalueerd en met behulp van die uitkomsten worden waar nodig aanpassingen gedaan. Tevens wordt middels monitoring inzicht verkregen in aard, omvang en ervaring met de toepassing van het jeugdstrafrecht.

- **De extra inzet op resocialisatie en re-integratie in CN wordt voortgezet, met verbetering van de actieve detentie en het betrekken van het sociaal netwerk, hulp bij het op orde brengen van de verschillende leefgebieden, een focus op forensische zorg, en een specifieke aanpak voor Sint Eustatius en Saba.**
- **Er wordt aanvullend ingezet op het voorkomen van daderschap en slachtofferschap van jongeren door effectieve gedragsinterventies (door) te ontwikkelen en te benutten.**
- **Het jeugdstrafrecht wordt verder op peil gebracht met aandacht voor kwaliteit van de uitvoering van onder meer jeugddetentie en PIJ.**

4. Crisisbeheersing

Op basis van de Veiligheidswet BES is de minister van JenV verantwoordelijk voor het stelsel van de brandweezorg, de rampenbestrijding en crisisbeheersing in Caribisch Nederland. Voor de uitvoering ervan zijn de openbare lichamen verantwoordelijk. De doelstelling is dat de openbare lichamen voldoende zijn toegerust om risico's en crises te voorkomen en te beheersen, nu en in de toekomst. Om hiertoe te komen zet JenV in op een aantal onderwerpen, in samenwerking met de openbare lichamen, de waarnemend Rijksvertegenwoordiger en andere crisispartners.

Evaluatie Veiligheidswet BES

Naar aanleiding van de bevindingen van de Inspectie JenV in 2018 over de rampenbestrijding in Caribisch Nederland, zal de Veiligheidswet BES worden geëvalueerd met inachtneming van de uitkomsten van de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's. De evaluatie van de Veiligheidswet BES start in 2021, in opdracht van het WODC. Zij heeft tot doel om de werking, doeltreffendheid en de effecten van de Veiligheidswet BES en onderliggende regelgeving in de praktijk te onderzoeken en om te bezien of de huidige wet passend en sluitend is voor zowel Caribisch Nederland in zijn geheel als voor de openbare lichamen afzonderlijk in het licht van actuele en toekomstige dreigingen, maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in het veiligheidsdomein.

Verstevigen samenwerking

De kleinschaligheid, de geografische ligging, het insulaire karakter en de onderlinge afhankelijkheid van de eilanden, zowel onderling als van de autonome landen in het Caribische deel van het Koninkrijk, maakt de eilanden kwetsbaar, helemaal in het geval van een ramp of crisis. Bovendien kan een ramp of crisis meerdere (ei)landen binnen het Koninkrijk tegelijk treffen. Zowel in de voorbereiding op een crisis als in de warme fase noodzaakt dit tot nauwe, bovineilandelijke samenwerking tussen Caribisch Nederland, de landen in het Caribisch deel van het Koninkrijk en Europees Nederland. Verschillende eiland-overstijgende samenwerkingsverbanden zijn dan ook in ontwikkeling. JenV zet zich ervoor in, samen met onder meer de waarnemend Rijksvertegenwoordiger, dat deze samenwerkingsvormen op elkaar aansluiten en een plek krijgen in de bestaande plannen en planvorming van Caribisch Nederland en Europees Nederland en bij voorkeur ook in die van de landen. Bovendien moeten dit alles onderling worden afgestemd en in samenhang met elkaar gaan functioneren.

Daarnaast zet JenV het periodiek overleg met de gezaghebbers en de rampencoördinatoren van de openbare lichamen voort, waarvoor ook de waarnemend Rijksvertegenwoordiger wordt uitgenodigd. Ook het interdepartementaal overleg, onder voorzitterschap van JenV, wordt voortgezet en fungeert als platform waar crisisbeheersing en gerelateerde zaken in het Caribisch deel van Koninkrijk besproken en afgestemd worden.

Informatiemanagement en coördinatie

Informatiemanagement en coördinatie zijn twee belangrijke pijlers binnen de crisisbeheersing. JenV zal verkennen of er een meerwaarde is voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba en desgewenst de Caribische landen om aan te sluiten op de binnen Europees Nederland bestaande afspraken en initiatieven op het terrein van informatiemanagement en coördinatie om te komen tot een integraal en dynamisch informatiebeeld en actueel overzicht van capaciteiten.

Kwaliteit en robuustheid van de crisisorganisatie

Voor de verdere ontwikkeling van de crisisorganisatie in Caribisch Nederland is opleiden, trainen en oefenen van groot belang. JenV zal, in afstemming met onder meer de openbare lichamen, de waarnemend Rijksvertegenwoordiger, de Caribische landen en andere crisispartners (waaronder de ministeries van Defensie, Infrastructuur en Waterstaat, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), een verkenning uitvoeren naar relevante gezamenlijke oefenthema's, oefenvormen en deelnemers. Daarnaast zullen de specifieke behoeftes van de openbare lichamen voor het versterken

van kennis en professionaliteit op crisisbeheersing worden geïdentificeerd en wordt bezien in hoeverre het Instituut Fysieke Veiligheid hieraan een bijdrage kan leveren.

Zowel de passage van de orkanen Irma, Maria en Jose in 2017 als de recente COVID-pandemie hebben laten zien dat de continuïteit van de crisisorganisatie op punten kwetsbaar is. Daarom zal onderzocht worden of een duurzame pool van personen met noodzakelijke capaciteiten/functionaliteiten voor de crisisorganisatie kan worden gerealiseerd om te kunnen zorgen voor beschikbare capaciteit in geval van een crisis.

- **De werking, doelmatigheid en effectiviteit van de Veiligheidswet BES wordt geëvalueerd.**
- **Om de crisisbeheersing in CN verder te ontwikkelen wordt regionale samenwerking versterkt en wordt verkend of CN kan aansluiten op ontwikkelingen op het gebied van informatiemanagement en coördinatie.**
- **Om een robuuste crisisorganisatie te realiseren wordt ingezet op het vergroten van de beschikbare capaciteit en op de kwaliteit van personeel door middel van opleiden en oefeningen.**

4. Randvoorwaarden

Voor het bereiken van de doelen genoemd onder de speerpunten maar ook voor het in brede zin verbeteren van de veiligheid en rechtvaardigheid in CN, is het nodig om een aantal **randvoorwaarden** beter op orde te brengen. Dit zijn randvoorwaarden zoals de toegang tot het recht, gelijkwaardige wetgeving en beleid, de regionale samenwerking en de informatie-uitwisseling.

Toegang tot het recht

De toegang tot het recht in Caribisch Nederland is op onderdelen nog onvoldoende gewaarborgd. De komende jaren zal daarom worden bezien of het organiseren van een juridisch loket, of een variant ervan, voor alle drie de eilanden soelaas biedt. Daarnaast zal een nieuwe systematiek voor de inzet van juridische beroepsgroepen zoals notarissen en deurwaarders worden verkend. Beoogd wordt het werkgebied van de notarissen en deurwaarders van Bonaire uit te breiden naar Saba en Sint Eustatius. Hiermee wordt ervoor gezorgd dat alle diensten onder BES-wetgeving worden verricht en kan er rechtstreeks zicht en controle worden gehouden op de toegankelijkheid van deze diensten voor de burgers op de bovenwinden. Om de kwaliteit te borgen van notarissen en deurwaarders zal toegewerkt worden naar samenwerking met de Nederlandse beroepsorganisaties, waarmee opleidingsmogelijkheden worden uitgebreid en de uitwisseling van kennis en ervaring met hun Europees Nederlandse collega's wordt verbeterd.

De sluiting van grenzen tijdens de COVID-19 pandemie veroorzaakte connectiviteitsproblemen tussen de eilanden en heeft knelpunten zichtbaar gemaakt als het gaat om de beschikbaarheid van bepaalde dienstverlening op de eilanden. Digitalisering en Video Conferencing bleken vaak een oplossing voor deze problemen. Zo was in de gevangenis op Bonaire al een ruimte ingericht waardoor strafzittingen via *teleconferencing* doorgang konden vinden. De betrokken ketenpartners (het Gemeenschappelijk Hof, het OM BES, de gevangenis en de advocatuur) hebben hiervoor specifieke procesafspraken gemaakt. Het Gemeenschappelijk Hof waakt over de rechtsstatelijke aspecten bij de uitvoering van deze nieuwe werkwijze. Ook het passeren van notariële akten voor inwoners op Sint Eustatius en Saba levert bij reisbeperkingen problemen op. De inzet voor de komende jaren is om te bezien of er meer gebruik kan worden gemaakt van de digitale mogelijkheden, zoals het digitaal passeren van notariële akten.

Verdere digitalisering van de JenV dienstverlening zal ook voortgezet worden in de vreemdelingen- en strafrechtketen. Zo werkt IND-CN aan het opzetten van een digitaal proces voor het aanvragen en verlengen van verblijfsvergunningen. De politie verkent daarnaast verdere mogelijkheden voor het doen van digitale aangiften.

- **Om de toegang tot het recht te versterken wordt bezien of de inrichting van juridische lokketten op de drie eilanden haalbaar is en hoe de toegang tot notarissen en deurwaarders kan worden verbeterd.**

Wetgeving en beleid: toewerken naar gelijkwaardigheid

Het kabinet heeft in zijn reactie op de voorlichting van Afdeling advisering de Raad van State betreffende de bestaande vormgeving tussen Caribisch en Europees Nederland en de coördinerende rol van BZK en het IBO Koninkrijksrelaties toegelicht dat de legislatieve terughoudendheid voor Caribisch Nederland niet langer geldt en dat via het beginsel van *comply or explain* zal worden toegewerkt naar nauwere gelijkschakeling tussen Caribisch Nederland en Europees Nederland.¹⁶ Dit betreft ook JenV-dossiers. Het genoemde beginsel houdt in dat wetgeving en beleid voor Europees Nederland ook voor Caribisch Nederland zou moeten gelden (*comply*), of toegelicht moet worden waarom dat niet het geval kan zijn (*explain*).

¹⁶ Kamerstukken I 2019/20, 35300 IV, nr. 11.

Dit impliceert dat het kwalitatieve niveau tussen Europees en Caribisch Nederland zoveel als mogelijk gelijkgetrokken zal worden, waarbij echter niet automatisch alles wat in Europees Nederland is ingeregeld ook voor Caribisch Nederland wordt ingeregeld, of steeds op precies dezelfde manier. Telkens zal gezocht worden naar de meest praktische oplossing voor Caribisch Nederland, die ook voor de uitvoerende diensten ter plekke werkbaar moet blijven (absorptievermogen).

Voor JenV betekent deze veranderslag dat er systematischer gewerkt kan worden aan de modernisering van beleid en regelgeving op verschillende JenV-terreinen. Een traject tot modernisering van het Wetboek van Strafvordering BES is al in gang gezet. In het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt onder meer de positie van slachtoffers en eventuele nabestaanden fors versterkt. Het nieuwe Wetboek van Strafvordering BES zal, conform de afspraken over procesrecht, gelijklopend zijn aan de nieuwe wetboeken van strafvordering in Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Ook wordt de Wet toelating en uitzetting BES aangepast en zal worden gewerkt aan een herziening van enkele onderdelen van het Wetboek van Strafrecht BES.

Een belangrijk traject dat daarnaast verkend zal worden, ziet op goed bestuur. Een integere, betrouwbare, transparante en *accountable* overheid is van essentieel belang voor het vertrouwen van burgers in hun overheid. In Caribisch Nederland ontbreekt op dit moment een wettelijk fundament voor goed bestuur. JenV streeft ernaar om, samen met BZK, te werken aan een dergelijk fundament in de vorm van een op de situatie van CN toegesneden set basisregels die het bestuurshandelen normeren. Dit kan door het invoeren van elementen uit de Algemene wet bestuursrecht, in een zogeheten 'Awb-light', waarin onder andere beginselen van behoorlijk bestuur, de procedurele normen voor vergunningen en andere beschikkingen en algemene regels over bestuurlijke handhaving zullen worden neergelegd.

JenV zal voorts verkennen hoe er efficiënter en slagvaardiger om kan worden gegaan met wetgeving voor CN, met als doel het wegwerken van 'achterstallig onderhoud'.

- **Wetgeving en beleid voor CN worden door JenV zoveel mogelijk op gelijkwaardig niveau gebracht met Europees Nederland.**

Expertise en kennis

De komende jaren zal er verder worden gewerkt aan het op peil houden van de kennis en expertise van medewerkers werkzaam op JenV-terrein. Het blijft een uitdaging om de juiste opleidingen en trainingen te kunnen aanbieden aan medewerkers werkzaam in kleine organisaties in Caribisch Nederland. De COVID-pandemie heeft met het vele digitale werken laten zien dat er hierin ook kansen bestaan. Medewerkers in CN kunnen steeds vaker aansluiten bij digitale opleidingen die vanuit Europees Nederland worden gegeven. Voor KPCN zal er worden gezocht naar een andere manier van opleiden in de Cariben, met onder meer digitaal onderwijs vanuit de Politieacademie. Ook voor de juridische beroepsgroepen zal worden ingezet op het aansluiten bij digitale trainingen en opleidingen die vanuit Europees Nederland worden aangeboden. Opleidingen en trainingen gezamenlijk volgen met medewerkers uit Curaçao, Aruba en Sint Maarten blijft daarnaast de insteek.

- **De expertise en kennis van medewerkers wordt op peil gehouden door in te zetten op digitaal opleiden vanuit Europees Nederland en op gezamenlijk opleiden in de regio.**

Informatie-uitwisseling

Veel efficiëntie kan nog bereikt worden met het optimaler uitwisselen van informatie, met name tussen de ketenpartners in bijvoorbeeld de strafketen en de migratieketen.

De komende jaren zal worden ingezet op informatie gestuurd werken. De trajecten die reeds zijn ingezet in de strafrechtketen en in de vreemdelingenketen zullen worden voortgezet, waarbij naast de uitwisseling van informatie in concrete zaken, ook verbeteringen via de ICT-systemen worden doorgevoerd. Nu de gevangenis is aangesloten op het Prison Administration System kan de uitwisseling met ketenpartners via ICT gestructureerd worden. Deze trajecten verlopen in nauwe samenwerking met de Stichting Beheer ICT Rechtshandhaving (SBIR), de leverancier van ICT-systemen voor de meeste JenV-diensten.

Aspecten van informatie-uitwisseling in andere samenwerkingsverbanden zullen verder worden geborgd, denk hierbij aan de Zorg en Veiligheidshuizen in CN, het RIEC CN en uiteraard binnen de verschillende samenwerkingsvormen die veelal via convenanten en *memoranda of understanding* worden afgesloten. De wens van de BES-ketenpartners om de wettelijke basis voor informatie-uitwisseling te verstevigen zal worden verkend.

Organisaties in CN wisselen dagelijks persoonsgegevens uit met organisaties in het Europese deel van Nederland. Het is daarom wenselijk dat er wet- en regelgeving komt waarmee de bescherming van persoonsgegevens in Europees en Caribisch Nederland zoveel mogelijk gelijk getrokken wordt en op eenduidige wijze gehandhaafd kan worden. Op dit punt is nadrukkelijk de samenwerking opgepakt met Aruba, Curaçao en Sint Maarten, doordat er gewerkt wordt aan een consensus rijkswet bescherming persoonsgegevens. Deze consensus rijkswet beoogt één beschermingsniveau te bewerkstelligen binnen het Caribisch deel van het Koninkrijk. Ook wordt daarmee beoogd een bredere grondslag voor gegevens-uitwisseling voor het gehele Koninkrijk te bewerkstelligen. Dat is een traject dat enige tijd in beslag zal nemen. In de tussentijd zal voor de deling van politiegegevens een tijdelijke oplossing worden ingericht. Voor de komende tijd geldt uiteraard dat de Commissie toezicht bescherming persoonsgegevens BES haar werkzaamheden als toezichthouder voor Caribisch Nederland verder voortzet, met een focus op toezicht en handhaving. Het secretariaat is hiervoor uitgebreid met een juridisch medewerker.

- **De randvoorwaarden voor informatie gestuurd werken, waaronder ICT-voorzieningen en gegevensbescherming, worden verbeterd.**

Cijfermatige informatie

Voor inzicht in beleidseffecten en voor een goede onderbouwing van nieuw beleid is inzicht nodig in de ontwikkeling van de (on)veiligheid in Caribisch Nederland. Dat geldt ook voor de workload in de rechtshandhaving en in de migratieketen en voor keteneffecten. Goede statistische informatie op dit gebied kan helpen inzicht te krijgen in ontwikkelingen en is van belang voor beleidsmakers, politici, wetenschappers en media en daarmee voor alle inwoners.

Zowel in de vreemdelingenketen als in de strafrechtketen zijn in Caribisch Nederland trajecten gestart gericht op het verkrijgen en bijeen brengen van cijfermatige informatie. In de vreemdelingenketen zorgt het samenbrengen van cijfermatige informatie vanuit grensbewaking, toezicht op illegaliteit, verblijfs-situaties, visa-informatie, inschrijving bij de openbare lichamen en verstrekte arbeidsvergunningen voor een goed beeld op van de geregistreerde situatie. Hierdoor wordt meer inzicht verkregen in trends en doorlooptijden bij de ketenpartners.

Ook in het strafrechtelijke traject wordt ingezet op het organiseren van een betere cijfermatige informatiepositie. Zo wordt gewerkt aan het introduceren van een strafrechtketennummer per verdachte en wordt gekeken naar het traject van eerste contact met een opsporingsdienst, vervolging, executie en nazorg. Daarnaast wordt zoals gezegd gewerkt aan het verkrijgen van inzicht in recidive in Caribisch Nederland. In de strafrechtketen zullen de uitvoeringsdiensten de kwaliteit van hun informatiemanagement

zodanig inrichten dat uiteindelijk ketenbrede analyses opgesteld kunnen worden, zoals dat gedaan wordt in de WODC-rapportages Criminaliteit en Rechtshandhaving.

- **Door het vergroten van de beschikbaarheid van cijfermatige informatie uit de vreemdelingen- en strafketen wordt het inzicht in ketenbrede ontwikkelingen versterkt.**

Samenwerking met de openbare lichamen en andere ministeries

De afgelopen jaren is de samenwerking met de openbare lichamen op velerlei terrein verder opgepakt. De driehoeksoverleggen zijn hierbij het belangrijkste gremium voor afstemming en prioritering. Gezamenlijke thema's op rechtshandhaving moeten gezamenlijk worden opgepakt, denk hierbij aan het opstellen van handhavingsarrangementen voor Bavpol-ers, natuur- en milieuhandhaving, aanpak ondermijning, pilot bibob BES, resocialisatie en re-integratie van ex-gedetineerden, lokaal drugs- en prostitutiebeleid, toezicht en handhaving van het kansspeldossier, de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, zorg en veiligheidshuizen, jeugdbeleid, de dader- en slachtoffergerichte aanpak, de vergunningverlening aan schietverenigingen, RIEC CN en jeugdbrandweer. De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling blijft een belangrijk onderwerp waar KPCN en het OM BES samen met de openbare lichamen prioriteit aan zullen blijven geven. De Voogdijraad CN zal de systematiek tot vaststelling van de kinderalimentatie en indexering ervan samen met de betrokken ketenpartners moderniseren.

Samenwerking tussen de ministeries (DEF, BZ, BZK etc.) zal komende periode onder meer plaatsvinden bij de uitvoering van de zogenoemde 'periodieke geïntegreerde analyse'. De periodieke geïntegreerde analyse zal rijksbreed de relevante risico's en dreigingen voor de (inter-)nationale veiligheid in kaart brengen.¹⁷ De uitkomsten van de periodieke geïntegreerde analyse dienen als voeding voor de rijksbrede strategische inzet op het gebied van interne en externe veiligheid en de optimale verbinding tussen die twee. Onderdeel van deze analyse en de daarop volgende strategische inzet vormt het Caribisch deel van het Koninkrijk.

- **De samenwerking met de openbare lichamen wordt geïnventariseerd op onder meer de Bavpol-trajecten, de aanpak van huiselijk geweld en de verkenning van een RIEC-CN.**
- **Samenwerking met de andere ministeries wordt gecontinueerd op onderwerpen zoals grensbewaking, een periodieke geïntegreerde (veiligheids)analyse en jeugdbeleid.**

Regionale samenwerking

De banden met de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten zijn nauw op de JenV dossiers. De samenwerking is veelal neergelegd in rijkswetten of onderlinge regelingen. De (ei)landen kunnen elkaar op uitvoeringsniveau snel vinden, de werkwijze van justitieorganisaties komt veelal overeen en de ICT-voorzieningen van de organisaties zijn veelal hetzelfde. De dienstverlening op Sint Eustatius en Saba is zo vormgegeven dat nauwe samenwerking noodzakelijk is met de organisaties (OM, Hof) in Sint Maarten. Bonaire werkt traditioneel nauw samen met Curaçao en in mindere mate met Aruba.

¹⁷ Kamerstukken II 2020/21, 30821, nr. 127 en Kamerstukken II 2020/21, 30821 nr. 128.

Naast de operationele insteek en samenwerking, wordt ook in toenemende mate samengewerkt in het organiseren van gezamenlijke trainingen en opleidingen en wordt kennis en expertise uitgewisseld. Het JVO vormt het gremium op ministerieel niveau waarin deze samenwerking samenkomt en waarin steeds aanvullende thema's worden ingebracht waarop de samenwerking wordt versterkt. Zo zijn er verschillende ambtelijke werkgroepen actief waarin de vier landen kennis en expertise delen, onder andere ten aanzien van herstelrecht, informatie-uitwisseling, vreemdelingenbeleid, mensenhandel en mensensmokkel en grensveiligheid. Daarnaast is er een goede samenwerking tussen de landen in het college van Korpschefs alsook tussen de brandweercommandanten.

De komende jaren zal JenV inzetten op verdergaande samenwerking met Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Zoals al benoemd heeft de COVID-19 pandemie nogmaals de kwetsbaarheid van de connectiviteit aangetoond. Dit roept om blijvende aandacht voor goede samenwerking met de Caribische landen.

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
T 070 370 79 11

April 2021